

ผลพวงทางการเมืองต่อการบริหารท้องถิ่นไทยในอนาคต* POLITICAL IMPACT ON THAILAND LOCAL ADMINISTRATION IN THE FUTURE

ณณณ ◈ ◈ ◈ ◈ ◈

เทพพิทักษ์ ทองเจริญ, ปัญญาวัต แยมศิริ, ภูมิรินทร์ ด้วงมา, อนูรัตน์ จันผ่อง
Teppitak Thongcharoen, Panyawat Yamsiri, Pummarin Daungma Anurat Janphong

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: sky40038@gmail.com

บทคัดย่อ

การปกครองท้องถิ่นเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการปกครองประเทศ มีความใกล้ชิดกับประชาชน และมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม โดยมีเหตุผลในการจัดทำบทความเพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่ก่อให้เกิดการกระทบจากการเมือง และเพื่อทราบถึงผลพวงทางการเมืองต่อการบริหารท้องถิ่นของไทย เนื่องด้วยทุกวันนี้การเมืองส่งผลต่อการบริหารท้องถิ่นทั้งด้านการบริหาร การปกครอง และคนในชุมชนของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งทุกวันนี้การเมืองมีความสำคัญยิ่งในที่มีผลต่อการบริหารงานท้องถิ่นของไทย และการเมืองจะส่งผลเปลี่ยนแปลงการบริหารท้องถิ่นไทยจากการแทรกแซงทางการเมืองจากกลุ่มผู้มีอิทธิพล ที่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงนโยบายเพื่อเอื้ออำนวยต่อประโยชน์ให้กับกลุ่มคนกลุ่มเดียว มิใช่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน ซึ่งควรจะแก้ไขปัญหาการแทรกแซงและการที่ผู้มีอิทธิพลที่จะเข้ามามีบทบาทต่อการเมือง เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหรือผลกระทบต่อการบริหารงานท้องถิ่นไทย หากไม่แก้ไขจะมีผลระยะยาวต่อการบริหารท้องถิ่นไทยที่กระทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนในอนาคต

คำสำคัญ: การเมือง; การบริหาร; ท้องถิ่น

---

* Received October 21, 2021; Revised November 1, 2021; Accepted November 20, 2021

Abstract

Local administration is an important basis for country administration which is closely related to people and also it is an important key for country development in every aspect, namely economic, political, social and cultural aspects. Therefore, the objectives of conducting this research article were to acknowledge problems that might be political impact, as well as to realize how political impact has an effect on local administration including local community members. As nowadays, politics has played such important role especially for local administration in Thailand, and it would result in the change of Thailand local administration from being intervened by influential groups who could change political policies and only seek for their own benefits, not the people's benefits. This kind of intervene problem and how influential groups are allowed to take place in political roles should be solved in order that there would not be any bad result or any impact to Thailand local administration which benefits people. If this problem is not solved, there will be long-term impact affecting Thailand's local administration in the future.

Keyword: politics; administration; local

บทนำ

การบริหารท้องถิ่นไทยที่มีการจัดการตอบสนองความต้องการของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการบริการสาธารณะ ความปลอดภัย การคมนาคม สาธารณูปโภค และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้ง หรือการสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งแน่นอนว่าการเมืองก็มีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนผลการบริหารท้องถิ่นไทย โดยคำนึงถึงความชื่นชอบของประชาชนที่มีต่อการเมืองและนักการเมือง ที่จะเข้ามาดูแลหรือมาบริหารท้องถิ่น ทุกอย่างมีความเกี่ยวเนื่องกัน ความชื่นชอบความสนทนในการที่จะเลือกผู้แทนหรือตัวแทนในการบริหารท้องถิ่นสามารถเป็นตัวชี้วัดว่าท้องถิ่นนั้นจะได้คนที่มีความสามารถเพียงพอที่จะมาบริหารท้องถิ่นหรือไม่ บางท้องถิ่นอาจจะเลือกผู้แทนหรือตัวแทนจากความสนทนากลัซิด ความเป็นญาติพี่น้องก่อนความสามารถและนโยบายที่ตัวแทนหรือผู้แทนเสนอมา ตัวอย่างการเลือกตั้ง ประชาชนในท้องถิ่นนั้นจะเลือกตั้งผู้แทนผ่านการกาเลือกตั้งแน่นอนอยู่แล้วว่าจะต้องมีนักการเมืองหรือคนที่เสนอตัวมาบริหารท้องถิ่น และสิ่งหนึ่งที่เป็นความจริงในท้องถิ่นไทยในตอนนี้คือการซื้อเสียงหรือการเลือกผู้แทนราษฎรจากความชอบส่วนตัวหรือความสนทน ความเป็นญาติพี่น้อง ซึ่งจุดนี้จะเป็นตัวชี้ชัดได้ว่าการเมืองมีผลต่อการบริหารท้องถิ่นไทยในอนาคตที่จะเกิดขึ้น ถ้าประชาชนเลือกผู้แทนผ่านความชื่นชอบหรือ

ความเป็นญาติพี่น้องโดยไม่ได้สนถึงความสามารถในการบริหาร ก็อาจจะทำให้เกิดการบริหารท้องถิ่นล้มเหลวในอนาคต หากว่าประชาชนได้เลือกผู้แทนราษฎรจากความสามารถและนโยบายที่สามารถเป็นจริงได้ และเมื่อเลือกผู้แทนราษฎรแล้วผู้แทนได้ทำตามนโยบายที่พูดไปให้เป็นจริงได้ ท้องถิ่นไทยก็จะมีการพัฒนาที่ดี นักการเมืองไทยในสมัยนี้เน้นไปที่ผลประโยชน์เป็นหลักซึ่งจะทำให้ท้องถิ่นไทยไม่เกิดการพัฒนา จนก่อให้เกิดการคอร์รัปชัน (สมบัติ อารังธัญวงศ์ 2539)

ดังนั้นการเมืองจึงส่งผลต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องมีอำนาจการตัดสินใจอย่างเป็นอิสระในด้านการบริหาร การคลังและการเมืองอยู่ในรูปแบบการปกครองโดยประชาชนและเพื่อประชาชนตามหลักการพัฒนาเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย

สาเหตุของผลพวงจากการเมือง

โครงสร้างของระบบการเมืองเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดผลพวงส่งมาในการบริหารท้องถิ่น เพราะระบบการเมืองประกอบไปด้วย สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ สถาบันข้าราชการ พรรคการเมือง กลุ่มอิทธิพล และผลประโยชน์ต่าง ๆ บทบาททางการเมืองนั้นมีผลกระทบต่อการบริหารปกครองท้องถิ่นของไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่พรรคการเมืองและกลุ่มผู้มีอิทธิพลนั้นต้องการเข้ามาเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนร่วมของประชาชน อาจจะทำให้เกิดผลเสียต่อการบริหารการปกครองของท้องถิ่น (สมบัติ อารังธัญวงศ์ 2539)

ปัญหา

ปัญหาที่เกิดจากการความล่าช้าในกระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ตัวอย่างสาเหตุคือปัญหาในการใช้เวลาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและกฎหมายงบประมาณในที่ประชุมวุฒิสภา และปัญหาเกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้วุฒิสภจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้เสร็จภายใน 60 วัน กรณีที่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้านการเงิน วุฒิสภจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน และแม้รัฐธรรมนูญจะอนุญาตให้วุฒิสภาลงมติขยายระยะเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษได้ไม่เกิน 30 วันก็ตาม แต่ระยะเวลาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ยังมียผลกระทบต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งมีจำนวนมาตรามากมาย และอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารท้องถิ่น และประชาชน ผลพวงที่จะตามมาคือ หากรัฐสภาไม่สามารถลงมติร่างกฎหมายได้ภายใน 7-10 วันให้ออกกฤษฎีกา เพื่อนำบทบัญญัติของร่างกฎหมายนั้นมาบังคับใช้ ในกรณีไม่สามารถเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยการเงิน ซึ่งถ้าหากกำหนดรายรับรายจ่ายสำหรับปีงบประมาณได้ไม่ทันจะส่งให้เกิดผลเสียในการที่จะวางแผนที่จะดำเนินการล่วงหน้า แล้วไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐเพื่อใช้ในการบริหารท้องถิ่น ซึ่งสาเหตุความล่าช้าอาจจะเกิดจากความขัดแย้งทางการเมือง

ซึ่งปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญหน้ากับปัญหาวิกฤตความขัดแย้งที่มีความซับซ้อน ซึ่งเกิดมาจากการสะสมความขัดแย้งและความไม่ลงรอยทางสังคม โดยประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองเกิดมาจากการที่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ตรงกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเมืองท้องถิ่น ส่งผลไปยังระดับนโยบาย และระดับบุคคล จนกลายเป็นปัญหาที่นอกเหนือจากความขัดแย้งทางการเมือง และยิ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยด้วย ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางการเมือง การใช้ประโยชน์พื้นที่สาธารณะ ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ ความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน ความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นกับพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความขัดแย้งทางการเมือง

สาเหตุของความขัดแย้งทางการเมืองยังเกิดจากความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ซึ่งเกิดจากการแข่งขันกันเพื่อให้ได้สิ่งตอบแทน เช่น อำนาจ รางวัล โดยความขัดแย้งทางการเมืองมีผู้ได้ผลประโยชน์และเสียผลประโยชน์ โดยมีการแบ่งผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เช่น ในการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับหมู่บ้าน ท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ จะมีผู้ลงสมัครเลือกตั้งจากหลากหลายฝ่ายซึ่งก่อให้เกิดการแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งและอำนาจ นอกจากนี้ความขัดแย้งยังเป็นเรื่องของอำนาจโดยต้องเคารพผู้ที่มีอำนาจมากกว่า เพราะผู้มีอำนาจสามารถจัดการทรัพยากรหรือตั้งกฎเกณฑ์และกฎหมายเพื่อนำมาบังคับใช้ในสังคมได้ (จารึก ภาพร 2556)

และผลพวงที่จะตามมาจากความขัดแย้งทางการเมือง คือ ความไม่ลงรอยของสังคมการเมือง สภาวะความรุนแรงอันเนื่องมาจากนโยบาย กฎหมาย กลไกทางการเมือง กลไกทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งผลพวงจากการที่รวมศูนย์อำนาจทั้งในการปกครองและเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนทั่วไปหรือประชาชนบางกลุ่มในพื้นที่ “ถูกทำร้าย” ด้วยการลิดรอนสิทธิเลือกปฏิบัติ เอารัดเอาเปรียบ ถูกกดขี่ ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้ผู้คนถูกแบ่งแยกสังคมออกจากกันแล้วถูกกีดกันในการเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยในการดำรงชีพ ส่งผลพวงอีกทอดหนึ่งคือทำให้ประชาชนตกอยู่ในความยากจน และส่งผลพวงให้เกิดช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวย และการแบ่งแยกชนชั้นระหว่างคนจนกับคนรวย จนกระทั่งก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันทางการเมือง

การทุจริตและประพดมิชอบ

สถานการณ์ปัญหาการทุจริตและประพดมิชอบของส่วนราชการเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ เกิดจากปัญหาการขาดจิตสำนึกในผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งปัญหาการทุจริตทางการเมืองจะทำให้เกิดผลพวงที่เสียหาย คือความสูญเสียงบประมาณแผ่นดินไปกับการทุจริต ซึ่งการสูญเสียงบประมาณแผ่นดินไปกับการทุจริตนั้นส่งผล

ให้เกิดการไม่พัฒนาทางการบริหารท้องถิ่น ท้องถิ่นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน การบริการด้านสาธารณะ การบริการด้านอื่นๆได้เท่าที่ควร การคอร์รัปชันมีผลเสียที่กระทบต่อการบริหารท้องถิ่น ในแง่ของทางเศรษฐกิจการคอร์รัปชันเป็นตัวขัดขวางการสร้างระบบเศรษฐกิจตลาดเสรี แล้วทำให้ประชาชนไม่เกิดรายได้และท้องถิ่นไม่มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีเป็นผลพวงที่ต่อเนื่องไปยังการที่ลดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และเกิดการทุจริตในการเลือกตั้ง สูญเสียความชอบธรรมทางการเมือง และเป็นผลพวงที่ทำให้สูญเสียความศรัทธาและความน่าเชื่อถือจากประชาชน (บวร ชมชุนศรี 2564)

กลุ่มพรรคการเมืองและกลุ่มอิทธิพล ที่เข้ามาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ จะทำให้การบริหารท้องถิ่นตอบสนองไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองนั้นว่ามีความสำคัญเนื่องจากพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองต่างก็มีบทบาทหน้าที่สำคัญซึ่ง ได้แก่ 1.ทำให้นโยบายของชาติเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง 2.กลุ่มผลประโยชน์พยายามมีอิทธิพลในทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ สมาชิกสภา รัฐบาล และฝ่ายตุลาการ โดยผ่านการเลือกตั้งและผ่านพรรคการเมืองที่มีอิทธิพลในสภา 3.พยายามเข้าถึงองค์กรที่กำหนดนโยบายของชาติ และตัดสินใจปัญหาต่างๆของชาติ โดยรัฐบาลใช้โอกาสยื้อเวลา เช่น การให้ข้อเท็จจริงแก่ศาล การขอให้ศาลตีความว่ากฎหมายใดขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ 4.ติดตามและประเมินผลงานบทบาทของรัฐบาล โดยเฉพาะกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

การบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นที่กลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองจะก่อให้เกิดได้ก็คือการที่กลุ่มอิทธิพลนั้นอยู่เหนือการตัดสินใจของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจทางการเมือง ในการหาเสียงเลือกตั้งที่มีกลุ่มคนหนุนหลังในการบริจาคเงินสนับสนุนในการเลือกตั้ง ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้จะหวังผลประโยชน์จากการได้รับการผลักดันจากนักการเมืองหรือพรรคการเมืองในสภาหรือรัฐบาล ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการบริหารเพราะกลุ่มคนหรือกลุ่มอิทธิพลมาจากผลประโยชน์ ก็ต้องเข้ามาเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตัว และการมีพรรคพวกในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะใช้ประโยชน์ในแง่กฎหมาย เช่นการให้ศาลพิจารณานโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐบาลให้ระงับหรือชะลอนโยบายที่อาจจะส่งผลเสียต่อกลุ่มผลประโยชน์

จากผลกระทบทางการเมือง ท้องถิ่นไทยในอนาคตจะเป็นอย่างไร

ทิศทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในปัจจุบันยังคงมีการใช้งบประมาณแผ่นดินที่ไม่ถูกต้องเนื่องมาจากการทุจริตของข้าราชการหรือหน่วยงานบางหน่วยงาน ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการที่กลุ่มคนหรือพรรคการเมืองเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ และสามารถควบคุมอำนาจทางการเมืองทำให้เกิดผลกระทบต่องานในหลายด้าน จนทำให้ปัจจุบันนี้การทุจริตคอร์รัปชันถือเป็นวัฒนธรรมของหน่วยงานท้องถิ่นไปแล้ว ซึ่งเป็นผลพวงทำให้การบริหารท้องถิ่นไทยในอนาคตยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนักจากเดิมเนื่องจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการ ละเมิดกฎหมายและจริยธรรมในการบริหารท้องถิ่น รวมไปถึงการลงคะแนนเสียง

เลือกตั้งของประชาชนถือเป็นสิทธิและเป็นขั้นตอนการกระทำทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการให้อำนาจในการตัดสินใจเลือกบุคคลที่ตนเองชอบหรือบุคคลในพื้นที่ของตัวเองเข้ามาทำหน้าที่รับใช้และเป็นนักการเมืองท้องถิ่นได้อย่างอิสระ และไม่สามารถบังคับให้เลือกคนนั้นคนนี้ได้เพราะจะเป็นการละเมิดสิทธิการเลือกตั้งของประชาชน นอกจากการเลือกตั้งแล้วยังมีการลงประชามติที่ถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายและการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อให้เกิดประโยชน์และตรงตามความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ควรมีการจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีโอกาสพูดคุยและเสนอข้อเรียกร้องต่าง ๆ กับนักการเมืองโดยตรง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาหรือการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นตัวเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาในอนาคต (ปิ่นนคร เจริญชัยพฤกษ์ 2561)

ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันมีการนำผลประโยชน์ส่วนบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินการของท้องถิ่นซึ่งส่งผลให้มีการใช้อำนาจแทรกแซงการตัดสินใจดำเนินการนโยบายในขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ของการตัดสินใจของท้องถิ่นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฐานความเป็นธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และขาดความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ทำให้ท้องถิ่น สูญเสียอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเงินคุณภาพชีวิต การบริการสาธารณะของท้องถิ่น ความเป็นธรรม ตลอดจนคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการ ใช้ระบบกฎหมายและจริยธรรมในการบริหารท้องถิ่น

รวมถึงขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ของการตัดสินใจของท้องถิ่นทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ทำให้ท้องถิ่นสูญเสียผลประโยชน์ในการบริหารงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเงินคุณภาพการให้บริการของท้องถิ่นความเป็นธรรมตลอดจนคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในท้องถิ่นรวมถึงการความต้องการในอนาคตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นส่วนรวมอีกด้วย การที่จะทำให้ท้องถิ่นไทยในอนาคตได้บริหารงานได้อย่างเต็มที่คือการที่หน่วยงานส่วนกลางมอบอำนาจอิสระกับท้องถิ่นในการบริหารท้องถิ่นของตนเอง โดยไม่เกิดการแทรกแซงทางการบริหารของส่วนกลาง ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ถือว่าเป็นหลักสำคัญของการจัดระบบการปกครองตามหลักการปกครองตนเอง ตรงกับแนวคิดที่ว่า การบริหารปกครองกิจการต่างๆภายในชุมชนท้องถิ่น ก็ควรจะเป็นของท้องถิ่น โดยท้องถิ่นและเพื่อท้องถิ่น และเราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญทั้งในทางการเมืองและการบริหารแก่ท้องถิ่นเพื่อที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และแนวคิดเรื่องการกำกับดูแลก็คือการจัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและส่วนกลางของท้องถิ่น โดยให้การควบคุมดูแลในรูปแบบของการกำกับดูแลนี้ดำเนินไปภายใต้ของการยอมรับในหลักการปกครองตนเองของท้องถิ่น ก็คือรัฐบาลเนี่ยสามารถ

ใช้อำนาจในการควบคุมและแทรกแซงท้องถิ่นได้ トラบเท่าที่กระทบต่อหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำกับดูแลก็คือการควบคุมที่เป็นไปเพื่อคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนในชุมชนของท้องถิ่นและสังคมเป็นการส่วนรวม ซึ่งจะทำให้ผลพวงจากการเมืองไม่ส่งผลเสียต่อการบริหารท้องถิ่นไทย และจะทำให้ผลพวงทางการเมืองไม่ส่งผลเสียต่อทิศทางของการบริหารท้องถิ่นในอนาคต

ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนมีความสัมพันธ์ที่หลากหลาย อาทิเช่น การสร้างอำนาจต่อรองผ่านการเลือกตั้ง และการสร้างความสัมพันธ์ผ่านกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพื้นที่เปิด ที่ประชาชนจะใช้เป็นพื้นที่เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับรัฐบาลใหม่ได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันนี้มีความยืดหยุ่นสูง เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนผ่านตัวแทนที่หลากหลายและมีความเปลี่ยนแปลง ประชาชนในท้องถิ่นให้ความหมายกับการเลือกตั้งและมีหลักเกณฑ์ในการที่จะเลือกตัวแทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีในอนาคตนั้นจะต้องทำให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นเนื้อเดียวกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนเข้ามาร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์เพื่อร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น

ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคตควรกำหนดให้เป็นหน่วยงานที่มีลักษณะการจัดการบริการสาธารณะที่มีความอิสระโดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ แล้วมีคณะกรรมการกลางกำกับตรวจสอบดูแลประเมินผลการดำเนินการ ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการบริหาร รวมไปถึงการเลือกตั้งท้องถิ่นที่ควรมีความโปร่งใสและไม่เกิดการแทรกแซง จากอำนาจทางการเมืองที่ไม่ชอบธรรม ต่อการเลือกผู้แทนเข้ามาบริหารท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ควรที่จะยึดจากข้อเรียกร้องของประชาชน และสภาพความเป็นอยู่ปัญหาในท้องที่ ที่สามารถนำมากำหนดนโยบายท้องถิ่น เพื่อเป็นการทำให้ท้องถิ่นไทยสามารถพัฒนาไปพร้อมกับการแก้ปัญหาของประชาชน

การควบคุมและการกำกับดูแลจากส่วนกลาง

การควบคุมและกำกับดูแลจากส่วนกลางส่งผลต่อการบริหารท้องถิ่นไทยอย่างมาก ซึ่งทำให้ท้องถิ่นขาดความอิสระในการดำเนินนโยบายในการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้พัฒนาบ้านเมืองอย่างแท้จริง ควรที่จะกำกับดูแลการเข้ามามีส่วนร่วม ของกลุ่มผู้มีอิทธิพล ในการที่จะเข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ ทำให้ผู้ที่ได้ตำแหน่งทางการเมืองได้เข้ามามีส่วนในการเมืองทำให้ การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่อาจจะก่อให้เกิดช่องว่างหรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือเสถียรภาพทางการเมือง และก่อให้เกิดซึ่งความขัดแย้ง หรือการกำหนดนโยบาย ก็จะทำให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม ซึ่งส่งผลพวงไปถึงการบริหารท้องถิ่นที่ต้องนำนโยบายไปปฏิบัติ

และจัดบริการสาธารณะ หากนโยบายที่กำหนดมาไม่ได้มุ่งเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง หากแต่กำหนดมาเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มคนบางกลุ่ม ก็จะมีผลพวงต่อไปยังการจัดทำบริการสาธารณะของประชาชน และแน่นอนมีผู้ได้ผลประโยชน์ก็จะมีผู้เสียผลประโยชน์ และทำให้เกิดการขัดแย้งในระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่น หรือท้องถิ่นกับพนักงานท้องถิ่น ซึ่งให้เห็นได้ว่าส่วนกลางนั้นมีผลต่อการบริหารท้องถิ่น

ท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระในการปกครองตนเองมากขึ้น และรัฐบาลส่วนกลางควรจะกระจายอำนาจไปให้ท้องถิ่นได้มากขึ้น รวมไปถึงขั้นตอนการตัดสินใจดำเนินการนโยบายต่างๆ ให้ท้องถิ่นกระทำได้อย่างมีอิสระ

นันทวัฒน์ บรมานนท์ (2547) ได้ประมวลความรู้แนวทางการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) ไว้ดังนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) ได้วางหลักเกณฑ์ใหม่สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีสาระสำคัญเป็นการกระจายอำนาจเพื่อให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและมีอิสระในการดำเนินงาน บทบัญญัติที่ถือว่าเป็น “หลักสำคัญ” ในการกระจายอำนาจคือมาตรา 78 ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 5 แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐโดยมีใจความสำคัญคือ

มาตรา 78 รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและดูแลอุปโภคและบริโภค รวมไปถึงโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดเป็นสำคัญ

ซึ่งทั้งนี้การบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น จึงต้องมีความเป็นอิสระจากส่วนกลาง ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๘๑ และมาตรา ๒๘๒ คือต้องการให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในท้องถิ่นที่จะปกครองและกำหนดความเป็นไปของท้องถิ่นตนเอง ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง “เท่าที่จำเป็นเท่านั้น” ตรงกับแนวคิดที่ว่า การบริหารปกครองกิจการต่างๆ ภายในชุมชนท้องถิ่น ก็ควรจะเป็นของท้องถิ่น โดยท้องถิ่นและเพื่อท้องถิ่น และเราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความเป็นอิสระทั้งในทางการเมืองและการบริหารแก่ท้องถิ่นเพื่อที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และแนวคิดเรื่องการกำกับดูแลก็คือการจัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและส่วนกลางของท้องถิ่น โดยให้การควบคุมดูแลในรูปแบบของการกำกับดูแลนี้ดำเนินไปภายใต้ของการยอมรับในหลักการปกครองตนเองของท้องถิ่น ก็คือรัฐบาลจะสามารถใช้อำนาจในการควบคุมและแทรกแซงท้องถิ่นได้ トラบเท่าที่กระทบต่อหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อป้องกันผลพวงจากผลประโยชน์ทางการเมืองจากส่วนกลาง

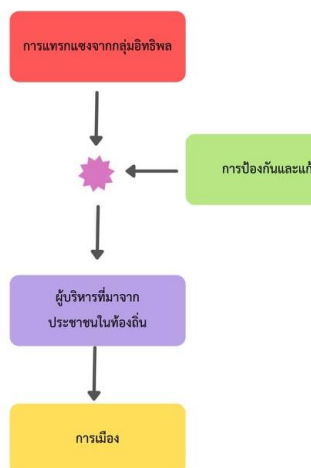
วิธีแก้ไขปัญหาก็เพื่อไม่ให้เกิดผลพวงทางการเมือง

ต้องเริ่มจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ที่มาจากการคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ตรงกันซึ่งการเมือง สามารถทำให้ปัญหาความขัดแย้งกระจายออกไปจนถึงระดับประเทศได้ และสามารถส่งผลพวงไปถึงการเมืองหรือการบริหารท้องถิ่น และมีผลกับนโยบายต่าง ๆ ซึ่งความขัดแย้งก็ไม่ได้มีเฉพาะระหว่างพรรคการเมืองกับพรรคการเมืองแต่มีความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นซึ่งมีสาเหตุของการขัดแย้งในมาจากผลประโยชน์ อำนาจ รางวัล ค่านิยม เราต้องแก้ในเรื่องของผลประโยชน์และผู้เสียผลประโยชน์ เพราะว่าถ้าหากยังมีผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะต้องเสียหรือได้อย่างชัดเจนก็จะทำให้เกิดการขัดแย้งทางการเมืองที่จะส่งผล ไปยังการบริหารท้องถิ่นระยะกว้าง เพราะแค่ต่อให้เราจำกัดมาที่แคบลองก็จะเห็นได้จากการเลือกตั้งระดับหมู่บ้านหรือ ท้องถิ่น จะมีผู้ลงสมัครเลือกตั้งจากหลายฝ่ายซึ่งจะแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งและอำนาจแล้วก็หาผู้คนเหล่านี้ได้มาซึ่งตำแหน่งก็จะไม่ได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ที่ดีในการบริหารงานท้องถิ่นเป็นผลพวงที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชน เพราะไม่ได้ผู้แทนที่มีคุณภาพหรือความแน่วแน่ที่จะมาบริหาร แต่กลับเป็นผู้ที่มาซึ่งผลประโยชน์ (ทัศนีย์ ปิ่นสวัสดิ์, 2561)

รวมถึงการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและการตัดสินใจทางการเมือง เพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ ต้องให้รัฐวางรากฐานทางความคิดของประชาชน ไม่กระทำการทุจริตและไม่อดทนต่อการทุจริตที่จะเกิดขึ้น เพื่อป้องกันการซื้อสิทธิ์ขายเสียงหรือกลุ่มพรรคการเมืองหรือกลุ่มอิทธิพลเพื่อมาแสวงหาผลประโยชน์ที่จะทำให้เกิดผลพวงต่อการบริหารท้องถิ่นในอนาคต สร้างชุมชนเผื่อระวังและต่อต้านการทุจริต เสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาลสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และต่อต้านการทุจริตเชิงนโยบาย การทุจริตเชิงนโยบายเป็นปัญหาทุจริตรูปแบบหนึ่งที่ก่อให้เกิดผลพวงความเสียหายแก่รัฐบาลและประเทศชาติ โดยการทุจริตรูปแบบนี้สามารถเกิดขึ้นได้ในทุก ๆ ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการก่อตัวนโยบาย การกำหนดนโยบาย ขั้นตอนตัดสินใจนโยบาย และขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งนโยบายจะถูกนำไปใช้กับการบริหารท้องถิ่นซึ่งผลพวงจากนโยบายทางการเมืองมีผลต่อการบริหารท้องถิ่นอย่างมาก การเลือกตั้งที่ดีและเป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่าย ควรมีความเป็นอิสระในการเลือกตั้ง ถือเป็นการให้ประชาชนได้สามารถใช้สิทธิ์เลือกตั้งได้อย่างเสรีและไม่มีการบังคับใด ๆ จากผู้มีอิทธิพลทางการเมือง รัฐบาลควรให้การดูแลและสนับสนุนการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนอย่างถูกต้อง รวมถึงอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรมให้มากที่สุด การเลือกตั้งควรเป็นไปตามหลักเกณฑ์และกฎหมาย โดยที่ไม่มีการใช้ความไม่ชอบธรรมใด ๆ ทางการเมืองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนสามารถโต้แย้งได้หากการเลือกตั้งในครั้งนั้น ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

บทสรุป

หลักการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการบริหารงานที่มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น และเป็นการบริหารงานโดยผู้บริหารที่มาจากประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งประชาชนที่มาจะทำท้องถิ่นนั้น อาจจะมาจากราชาชนที่มีประสงค์ที่จะพัฒนาท้องถิ่นหรือมาจากกลุ่มคนหรือกลุ่มอิทธิพลที่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ และยังมีการเมืองที่เข้ามาแทรกแซงทำให้ในบางครั้งมีการจำกัดการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น อันเนื่องมาจากกว่าปัจจุบันได้มีปัญหาวิกฤติความขัดแย้งซึ่งเป็นความขัดแย้งที่สะสมมาจึงทำให้การเมืองมีประเด็นความขัดแย้งความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันซึ่งแน่นอนว่ามันจะส่งผลกระทบต่อนโยบาย ไปสู่การบริหารท้องถิ่น จนไปสู่ระดับบุคคล และสาเหตุของความขัดแย้งก็จะเกิดจากผลประโยชน์ การแข่งขัน อำนาจ รางวัลค่านิยม ซึ่งสามารถเกิดได้จากตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ระดับท้องถิ่น ไปจนถึงระดับชาติ เพราะว่่านโยบายกฎหมาย กลไกทางการเมือง กลไกทางเศรษฐกิจไม่ได้เป็นธรรมเนื่องมาจากการแทรกแซงทางการเมือง อีกทั้งจะทำให้การเข้าถึงทรัพยากรและปัจจัยการดำรงชีพถูกแบ่งแยกและทำให้เกิดผลประโยชน์ช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวยและการแบ่งแยกชนชั้น จนกระทั่งส่งผลให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันทางการเมือง ปัญหาการทุจริตของส่วนราชการเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีต เพราะเกิดจากปัญหา การขาดจิตสำนึกในผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจะก่อให้เกิดการสูญเสียงบประมาณแผ่นดินไปกับการทุจริตไม่ก่อให้เกิดผลดีในการบริหารท้องถิ่น แล้วทำให้การบริหารท้องถิ่นไม่เกิดการพัฒนา ท้องถิ่นไม่สามารถตอบสนองต่อประชาชนได้ ซึ่งเราต้องแก้ไขด้วยวิธีการปฏิรูปการแทรกแซงทางการเมืองที่มีกลุ่มอิทธิพลที่คอยแสวงหาผลประโยชน์อยู่เบื้องหลัง และรณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันเป็นหูเป็นตาเพื่อไม่ให้กลุ่มอิทธิพลเข้ามามีบทบาทนับตั้งแต่การหาเสียงเลือกตั้งตลอดจนการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในระบบราชการ เพื่อแก้ไขปัญหาไม่ให้เกิดผลพวงจากการเมืองที่จะส่งผลต่อการบริหารท้องถิ่นไทยในอนาคต

ภาพที่ 1 : โมเดลผลพวงที่จะได้รับและวิธีการแก้ปัญหา

ผู้บริหารที่มาจากประชาชนในท้องถิ่นสามารถถูกแทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพลได้ วิธีการแก้ไขคือร่วมกันต่อต้านการทุจริตหรือลดปัญหาการแทรกแซงจากกลุ่มอิทธิพลที่จะเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ วางแผนและจัดระเบียบอย่างเคร่งครัด ปลุกฝังจิตสำนึกให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีจิตสำนึกและคุณธรรมและใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารท้องถิ่น (อานันท์ ปันยารชุน, 2543)

เอกสารอ้างอิง

- จารึก ถาวร. (2556). ความขัดแย้งทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 2(1), 117-122.
- ทัศนีย์ ปันสวัสดิ์. (2561). *การจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในจังหวัดชัยนาท*. ชัยนาท: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไททัศน์ มาลา. (2553). *บทบาทในการทำงานร่วมกันระหว่างสภาองค์กรชุมชนกบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- นันทวัฒน์ บรมานนท์ (2547). *การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540)* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บวร ชมขุนศรี. (2564). การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและการตัดสินใจทางการเมืองตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของประชาชน. *พระนครศรีอยุธยา. วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์*, 8(7), 132-142.
- ประเวช วัฒแก้ว (2560). การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองตามแนวปรัชญาโสกราตีส. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 22(2), 24-36.
- ปณณธร เขียวชัยพุกข (2561). *ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในอนาคต*. กรุงเทพฯ: วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 3(2), 183-196.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2539). *การเมืองกับการบริหาร*. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 36(1), 4-9.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2539). *แนวความคิดและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2543). *ปาฐกถาพิเศษความโปร่งใสและธรรมรัฐ. องค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทยและศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

